

Горошко О.О.,
студентка IV курсу, гр. СР-171,
Науковий керівник – Шакун Н.В., канд. філос. наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Людський капітал в умовах постіндустріального суспільства та економіки знань є найбільшою цінністю, а від інвестування в нього залежить процвітання громади, країни, людства. Молодь - найкреативніша, активна, обдарована верства населення, авангард людського капіталу нашої держави. Молоде покоління генерує і просуває інновації, які рухають суспільство вперед і сприяють впровадженню позитивних зрушень в усі сфери суспільного життя. Закономірно, що молодіжна політика належить до пріоритетних напрямків соціальної політики нашої держави.

Метою нашого дослідження є визначення основних напрямів реалізації молодіжної політики, а також методологічних підходів, які допомагають здійснювати державну молодіжну політику на всіх рівнях.

Науковий аналіз засад реалізації молодіжної політики в Україні здійснили такі українські вчені, як Є.Бородін, М. Головатий, М. Канавець, Н.Комарова, О.Корнієвський, В. Овчарова, І.Пеша, О.Сторожук. Не зважаючи на значну дослідницьку увагу до молодіжної політики, малодослідженими лишаються питання основних напрямів реалізації молодіжної політики, в тому числі на різних рівнях її реалізації – національному, регіональному, місцевому.

На законодавчому рівні державна молодіжна політика визначається як «системна діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України» [1].

Варто розрізняти державну молодіжну політику і молодіжну політику – вони співвідносяться як «частина-ціле» оскільки перше явище є складовою другого. Якщо в реалізації молодіжної політики беруть участь громадські, суспільні інституції, окремі індивіди, то державна молодіжна політика розгортається в площині взаємовідносин «державна-молодь». «Молодіжна політика взагалі і державна молодіжна політика зокрема,» - зауважує М.В. Канавець, - «віддзеркалюючи в основному становище молоді, є засобом створення необхідних для її соціального становлення й розвитку умов і гарантій, тобто може розглядатися як механізм, за допомогою якого держава вступає у відносини з молоддю» [2, с. 2]

Інституційно молодіжна політика реалізується Центральними, обласними, районними, міськими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування.

Тобто інституалізація молодіжної політики має трирівневий характер, реалізуючись на загальнодержавному, регіональному рівні та рівні окремої територіальної громади (міста, села тощо).

Розглянемо їх докладніше.

Загальнодержавний рівень: державна молодіжна політика формується та реалізується Міністерством молоді та спорт України в напрямках

- законодавчо-нормативного забезпечення;
- визначення стратегічного, пріоритетного спрямування політики,
- формування стратегії розвитку та пріоритетних напрямів молодіжної політики;
- кадрового забезпечення сфери молодіжної політики (підвищення кваліфікації молодіжних працівників, їх формальна і неформальна освіта, обмін досвідом);
- імплементації кращих європейських практик молодіжної роботи у вітчизняну соціальну практику та їх методичне забезпечення;
- фінансова підтримка молодіжних програм тощо.

Регіональний рівень забезпечує реалізацію загальнонаціональних підходів до молодіжної політики з урахуванням регіональної специфіки та потреб молоді, на забезпечення яких спрямовані місцеві, регіональні молодіжні програми і проекти.

Місцевий рівень реалізації молодіжної політики набуває все більшої ваги у світлі процесів децентралізації в нашій країні, які сприяють демократичному розвитку нашої держави. Важливою є активність молоді на місцях, її участь в органах місцевого самоуправління – від учнівського та студентського самоврядування до молодіжних рад при міському/селищному голові, міській/селищній раді тощо.

При цьому, з погляду вітчизняної дослідниці Ірини Пешої, «обґрунтування напрямів та завдань молодіжної роботи на рівні громади передбачає послідовне виконання таких завдань:

- визначення потреб та проблем молоді громади, рівня зацікавленості та готовності долучатися до вирішення молодіжних питань;
- оцінювання наявних ресурсів: молодіжної інфраструктури, спеціалістів, які працюють із молоддю, бізнес-партнерів та громадського сектору;
- обґрунтування нагальних молодіжних проблем та шляхів їх вирішення;
- планування молодіжної роботи з вирішення нагальних проблем молоді із залученням наявних ресурсів, перш за все соціально активної молоді [3, с.99].

Сучасні експерти з децентралізації підкреслюють важливість реалізації молодіжної державно політики на рівні ОТГ і акцентують потребу впровадження структурно-функціональної моделі її реалізації [4]. Молодіжна політика інтегрує в собі важливі сфери молодіжної роботи (освіта, зайнятість на ринку праці, культуру, соціальний захист та ін.), а відтак для її дієвої реалізації, на думку експертів з децентралізації, слід «передбачити необхідну інфраструктуру молодіжної політики, у тому числі її

- організаційне та фінансове забезпечення;
- забезпечення діяльності молодіжних центрів і молодіжних працівників;

- розвиток інститутів громадянського суспільства;
- міжгалузеву та міжсекторальну взаємодію у молодіжній роботі;
- оцінювання ефективності молодіжної роботи і звітування перед громадою про стан роботи з молоддю;
- забезпечення умов молодіжної участі та молодіжного громадського контролю» [4].

На нашу думку, лише за умови синергії (гр. *συνεργία* – спільна дія, співдія) загальнонаціональних, регіональних, місцевих інституцій виникає можливість забезпечити ефективну реалізацію молодіжної державної політики у ключових, пріоритетних її напрямках.

Відповідно до Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки пріоритетними напрямками її реалізації визнані:

- формування громадянської позиції і національнопатріотичне виховання;
- здоровий спосіб життя молоді;
- розвиток неформальної освіти;
- зайнятість молоді (забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді);
- житло для молоді;
- партнерська підтримка молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб;
- надання фінансової підтримки молодіжним та дитячим громадським організаціям;
- забезпечення міжнародного молодіжного співробітництва [5, с.2].

Таким чином, метою Програми є створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості. Реалізувати молодіжну політику в окреслених напрямках можливе

1) шляхом традиційної інституалізації молодіжної роботи – через діяльність державних та місцевих органів державної влади та їх структурних підрозділів,

2) через активне залучення молоді та її повноцінне представництво в громадських об'єднаннях, органах місцевого самоврядування тощо.

У першому випадку молодіжна політика буде розгортатись лінійно, ієрархічно, з переважанням її державних практик, державного фінансування, незначним впливом інститутів громадянського суспільства.

Другий підхід орієнтований на синергію органів державної влади та інституцій місцевого самоврядування, активізацію молодіжного руху у різноманітних його проявах: молодіжних ініціативах, діяльності молодіжних об'єднань, волонтерстві тощо.

Яскравим прикладом втілення такого синергійного підходу, на наш погляд, є діяльність молодіжних центрів європейського зразка, мережа яких виникла в Україні на базі закладів освіти, культури, спорту. Молодіжні центри, хаби, коворкінги діють відповідно до нової філософії молодіжної політики – втілюючи принципи, доступності, відкритості, прозорості, рівності прав і можливостей, демократизму тощо.

Соціальна роль таких молодіжних центрів розкривається через такі основні функції:

- включення молоді в соціальне життя;
- реалізації особистісного потенціалу, здібностей і схильностей молодшої людини;
- налагодження комунікації, в.ч. з метою обміну досвідом впровадження інноваційних молодіжних ініціатив з вирішення соціальних проблем;
- створення сприятливих умов для духовного, інтелектуального для розвитку молоді;
- національно-патріотичне виховання молоді;
- популяризація здорового способу життя молоді;
- сприяння працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіжному підприємництву;
- забезпечення громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства;
- зростання екологічної свідомості молоді;
- підвищення рівня мобільності молоді.

Таким чином, основними напрямками реалізації молодіжної політики є забезпечення дієвої соціалізації та самореалізації молодшої людини, її національно-патріотичне виховання, прищеплення навичок формування здорового способу життя, громадянська освіта, підвищення рівня академічної мобільності.

Методологічною основою реалізації молодіжної політики має стати синергія (співдія) держави та громадянського суспільства, що дозволить організувати молодіжну роботу з урахуванням принципів відкритості, рівності прав, доступності, демократичності.

Список використаних джерел

1. Державна молодіжна політика в Україні. Міністерство молоді та спорту України. – URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/148/Molodizhna_politiika_v_Ukrayini.pdf (дата звернення 10.09.2020).
2. Кановець М.В. Молодіжна політика України в контексті створення внутрішніх передумов щодо вступу в Європейський Союз. *Державне управління: теорія та практика*. – 2008. – Вип. 1. – Режим доступу : academy.gov.ua/ej/ej7/doc_pdf/kanavec.pdf. (дата звернення 1.09.2020).
3. Пеша І. Напрями та завдання молодіжної політики на рівні територіальної громади. *Державне управління та місцеве самоврядування*, 2019, вип. 3(42). – с.98-103.
4. Модель реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації. – URL: <https://decentralization.gov.ua/youth/molod-v-oth> (дата звернення 20.09.2020).
5. Верховна Рада України Про затвердження Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF#Text>. (дата звернення 1.11.2020).

Децюк Т. М., канд.пед.наук

Чернявська Я. В.,

студентка II курсу магістратури, гр. ЗМСРп-191

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Професійна діяльність у сфері людина-людина вимагає величезних емоційних затрат. Особливо це стосується фахівців соціальної роботи. Кожен день на роботі вони мусять інтенсивно спілкуватися з іншими людьми.